

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาอัตลักษณ์ลายผ้าจิดอีสานเพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบตัวพิมพ์ไทย
 โดย : สุจิตรา ญาณะพันธ์
 ชื่อปริญญา : ศิลปประยุกต์ฯบัณฑิต
 สาขาวิชา : การออกแบบผลิตภัณฑ์
 ประธานกรรมการที่ปรึกษา : อาจารย์เสกสันต์ ศรีสันต์

ศัพท์สำคัญ : ตัวพิมพ์ไทย จิดอีสาน อัตลักษณ์ เอกลักษณ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลายผ้าจิดอีสานที่มีในปัจจุบันเพื่อนำมาวิเคราะห์ลายในแต่ละหมวดหมู่เพื่อหาความเป็นอัตลักษณ์ของลายผ้าจิดอีสานเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการออกแบบตัวพิมพ์ไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสื่อถึงความเป็นอีสาน

ผ้าจิดอีสานนั้นมีจำนวนมากและมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น การจำแนกลวดลายผ้าจิดอีสานนั้นสามารถจำแนกออกได้หลายหมวดหมู่ตามแต่ละท้องถิ่นจะจำแนกไปในแต่ละลายจะมีความคล้ายคลึงกันอยู่ ซึ่งเมื่อถ้าเรารวบรวมผ้าจิดอีสานในแต่ละท้องถิ่นแล้วนำมาจำแนกลวดลายจะเห็นได้ว่าลวดลายที่คนอีสานนิยมทอ หรือว่าลวดลายที่ทอกันมาจากบรรพบุรุษนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวิถีชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งรอบกายของคนอีสาน สำหรับลวดลายที่สามารถนำไปสู่กระบวนการออกแบบ ตัวพิมพ์ไทย ซึ่งมีความเหมาะสม กับกาลเทศะที่จะไม่ขัดแย้งกับหลักความเชื่อของชาวอีสานในการนำลวดลายมา ประยุกต์สู่การออกแบบต่างๆ และเป็นลวดลายที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของลายจิดอีสานมี 5 หมวดหมู่ดังนี้ 1) ลวดลายที่ได้จากสัตว์ที่พบเห็น 2) ลวดลายที่ได้จากพืชพรรณธรรมชาติ 3) ลวดลายที่ได้จากเครื่องใช้และเครื่องประดับ 4) ลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับ เครื่องใช้ 5) ลวดลายที่ได้จากคติความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ สำหรับการออกแบบตัวพิมพ์ไทยนั้นจะเน้นในการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะเพื่อแสดงถึงความสำคัญและที่มาของตัวอักษรสร้างความแปลกใหม่และไม่ให้ซ้ำกับแบบตัวอักษรที่มี โดยทั่วไปเน้นความเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน

สรุปผลการออกแบบตัวพิมพ์ไทยจากการศึกษาลายผ้าจิดอีสาน พบว่าตัวอักษรที่ออกแบบในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 สามารถแสดงและบ่งบอกถึงความมีอัตลักษณ์ของลายผ้าจิดอีสานได้ ในลักษณะที่เป็นตัวๆแตเมื่อนำมาเรียงเป็นประโยคและทำการทดสอบอ่าน โดยแบ่งเป็น นักเรียนชั้นมัธยมต้นจำนวน 10 คน,นักเรียนชั้นมัธยมปลายจำนวน 10 คน,นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

จำนวน 5 คน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน, นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน, นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 จำนวน 5 คน และบุคลากรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีซึ่งเป็นตัวแทนแต่ละคณะจำนวน 10 คน รวมเป็นจำนวน 50 คน พบว่าผู้ทดสอบอ่านยังอ่านผิดเนื่องจากตัวอักษรที่มีลักษณะเหลี่ยมและโค้งงอตามลักษณะของลายผ้าที่นำมาใช้ในการออกแบบ และเมื่อนำมาปรับปรุงใหม่แล้วทำการทดสอบอ่านใหม่อีกครั้งพบว่าผู้ทดสอบอ่านอ่านถูกต้องทั้งหมด เมื่อนำตัวอักษรที่ได้จากการออกแบบไปทดลองใช้งานในลักษณะต่างๆ เช่น นำไปใช้ร่วมกับ โปสเตอร์, โปร้ชัวร์, ปกหนังสือ, บรรจุภัณฑ์, แบบสกรีนบนเสื้อ, เว็บไซต์, ฯลฯ พบว่าสามารถใช้ร่วมกับงานที่มีลักษณะที่ต้องการความเป็นพื้นถิ่นอีสานได้ดี ซึ่งผลจากการวิจัยข้างต้นสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตัวอักษรไทยในรูปแบบใหม่ๆ ได้ตามผลการทดสอบและพัฒนาประกอบการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ABSTRACT

TITLE: THE STUDY OF INDIVIDUAL PATTERNS OF KHID ISAN
FOR THE DESIGN AND DEVELOPMENT OF THAI FONTS

RESEARCHER: SUCHITRA YANAPAN

DEGREE: APPLIED ARTS AND DESIGN

MAJOR: PRODUCT DESIGN

CONSULTANT CHAIRMAN: MR. SEKSAN SRISAN

KEY WORDS: THAI FONTS, KHID ISAN, INDIVIDUAL PATTERN,
UNIQUENESS

The objectives of this study were:- 1) to study the individual patterns of Khid Isan at the present time and 2) to analyze each individual pattern to find its Isan uniqueness for the design process of Thai fonts.

Khid Isan has many designs varieties and each design has its own name due to its local production. Khid Isan patterns are categorized into many classifications depending on the agreement of each local producer. Each individual design is similar to some extent. As all kinds of Khid Isan have been grouped, it was found that the most popular patterns, which were handed down from their Isan ancestors, involved daily life and surroundings. The Khid Isan patterns which will lead to the design process of Thai fonts will be appropriate with time and space. They will also show the uniqueness of their original Isan design while adhering to the standards of the design process thereby enhancing the beauty of the fonts. We found that the Khid Isan fit into 5 general classifications. They were: 1) animal-like patterns, 2) flowers and tree-like patterns, 3) utensils and decorations patterns, 4) beliefs of utensil equipment and 5) beliefs of animal structures.

In designing the Thai fonts, it is focusing on the uniqueness of each pattern to show the importance that pattern. These new Thai fonts are unique and do not copy or look similar to present fonts used. Moreover, these designs will also focus on the appropriateness of their utilization.

At the conclusion of this Thai fonts design on Khid Isan, it was found that the first and second designs were able to utilize the individual patterns of Khid Isan into letters. When the letters were put together in sentences after a try-out conduct of the following target groups:-10 lower secondary school students, 10 higher secondary school students, 5 freshmen students, 5 sophomore students, 5 junior students, 5 senior students and 10 Ubon University officers from each faculty, it was found that the target groups were not able to read the first and second designs correctly due to the angles and corners of the letter design. After the improvement, the target groups were able to read correctly. When Thai font designs were applied into different uses, such as posters, brochures, book covers, packing, cloth screening and websites, it was found that designs were applied to suit the needs of local Isan people. The result of the research mentioned will be used as the model for Thai Font developments in new styles as it was tested and developed through this research.